

• Chavia Ali •

«Oztopo fisikoak gure arazorik txikiena dira»

Siriako behar berezidunen elkarteko lehendakari Chavia Ali, emakumea, elbarria eta kurdua da; “hiru aldetatik minusbaliatua”, askoren ustez. Baina Zuzenbidean lizentziatua den 29 urteko emakume ausart hau Ekialde Hurbileko desgaituen erreferente bilakatu da.

Testua eta argazkiak:
KARLOS ZURUTUZA

Emakumea Ekialde Hurbilean. Kokatu gaitazu.

Ez da erraza emakumea izatea, are gutxiago Ekialde Hurbilean. Familia tradizioak esklabo bihurtu eta bigarren maila batean jartzen gaitu. Gizonezkoei zerbitzatzeko bizi gara, baita euren seme-alabak erditu eta hazteko ere. Horixe gure betekizuna bizitzan.

Emakume elbarria Ekialde Hurbilean...

Are gogorragoa bilakatzen da gure bizitza. Eta zorigaitza etxean bertan hasten da. Emakume elbarria babestuegi dago, bere nortasuna ia desagertzeraino. Bestalde, aitek eta anaiek “hobe etxetik ez ateratzea” tesiari gogor eusten diote, hala “ez zaio ezer gertatuko”. Ez da harritzekoa, beraz, emakume elbarria eskolatu gabe gelditzea, irakurtzen ere ez jakitea... Familiari ez zaio bururatu ere egiten alaba langile arrunta izan daitekeenik etorkizunean. Ezertarako balio ez duen pertsona da.

Etxeko giroa da errudun nagusia, hortaz?

Batetik Ekialde Hurbileko tradizio itogarria dago eta, bestetik, gobernuen jarrera pasiboa. Gaiaz hitz egiten da, baina nekez galde-tzen zaie elbarriei legeak idazteko garaian. Horrela oso zaila da oztopo fisikoak desageraraztea, edota baliabideak eskaintzea ikasle itsuei, edo gorrei... Oztopo fisikoak gure arazorik txikiena dira. Premia handiagokoa da gure eskubideak errespetatzea, eta gizartean integratzeko baliabideak eta neurriak jartzea.

Zeintzuk dira errespetatzen ez zaizkizuen eskubide horiek?

Oinarritzkoenak, hain juxtu. Esaterako, Ekialde Hurbileko elbarriok ez dugu ezkontzeko eskubiderik. Gogoan izan ezkontzatik kanpoko edozein sexu harremanek heriotza duela ordain hemen. Ez da harritzekoa, beraz,itsuak edo gurpilezko aulkian dauden

emakumeak bortxatzaileen presa erraza izatea. Gero, biktimaren familiak berak hiltzen du “legez kanpoko sexu harremanak” izan dituen senidea. Bortxatzaileak eta hiltzaileak, ordea, lasai irten daitezke kalera. Inork ez ditu kartzelara eramango.

Ohikoak al dira halako ankerkeriak?

Gisa horretako milaka kasu gertatzen dira Ekialde Hurbilean hileror. Burura datorkit sabela puztu zitzaion neskatoarena. Bere familiak haurdun zegoelakoan hil zuen. Baina gero autopsiak baieztatu zuen haurdunaldia ez, minbizia zuela neska gaixoak. Duela gutxi 15 urteko emakume itsu bat etorri zen gure

“Ekialde Hurbileko elbarriok ez dugu ezkontzeko eskubiderik eta ezkontzatik kanpoko edozein sexu harremanek heriotza du ordain. Bortxatzaileen presa erraza gara”

bulegora, laguntza eske. Negar batean, bere aitak maiz bortxatzen zuela kontatu zigun. Halako batean, gizona bera sartu eta eraman egin zuen gure aurrean. Poliziari deitu genion berehala baina, orain arte, ez dut neska horren berri gehiagorik izan.

Alepon, nire hirian, 11 urteko neska baten kasua dut gogoan. Elbarritasun psikikoa zuen. Bere eraikineko hainbat gizonak egunero jaisten zuten garajera, bertan bortxatzeko. Horrela hainbat hilabetez. Bere elbarritasun psikikoa zela-eta, neska ez zen jabetzen gertatzen ari zenaz. Azkenean, jakina, haurdun gelditu zen eta bere aitak hil egin zuen “fami-liaren ohorea garbitzearren”. Nik dakidala, ez zen bortxatzailearik espetxera joan, ezta epaitua izan ere. Areago, berriki jakin dut haietako batzuk ezkontuta daudela, seme-alabak

dituztela... Funtsean, bizitza normalari eusten diotela, arazorik gabe.

Eta justiziak ez al du deus ere egiten?

Kontua da apenas hitz egiten dela horri buruz. Emakume elbarrien bortxaketak isilpean gordetzen dira, familiak errespetatzearen. Aipatu bezala, senideen ohorearen kontrako berebiziko kolpea da hau. Errudunak harrapatzea baino, biktima sekretupean hiltzea hobesten da. Ohorea hala g arbitzen da gero. Kode penala gutxienez behin ezarriko balitz, kasu bakoitza aztertzeke aurrerikari bikaina izango litzateke. Gainera, bortxatzaileak zigor bikoitza jasoko luke,

“Elbarritasun psikikoa duten emakume asko bonbak leherrarazteko erabiltzen dituzte, eurek ezer jakin gabe. Nazioartera ‘terrorista suizidaren’ irudi hori zabaltzen da gero”

bortxatutako emakumea elbarria izateagatik. Tamalez, oraindik ez da horrelakorik gertatu.

Gerra artean bizitzea ez da lagungarria izango...

Hala da. Gerrak utzitako anputatu eta zaurituen sorta itzelari gehitu behar diogu Iraken eta Palestinan bortxatutako emakume kopuru izugarria. Gauza jakina da, baina nekez aipatzen da horietako gehienak emakume elbarriak direla. Bestalde, elbarritasun psikikoa duten emakume asko bonbak eramateko eta leherrarazteko erabili ohi dituzte, elbarriek eurek ezer jakin gabe. Eta nazioartera zabaltzen den irudi hori, “terrorista suizidarena”, Ekialde Hurbileko emakume desgaituaz iritzi okerragoa izateko baino ez du balio. ■

ERAIKINAK ZAHARBERRITZEKO TEKNIKAK
TÉCNICAS DE RESTAURACIÓN DE EDIFICIOS

Olmos pasealekua 14, 5. solairua 20016 DONOSTIA
Tel: 943 401340 · Fax: 943 401511
teusa@teusa.com · www.teusa.com

